

KĀPĒC DOMĀT PAŠAM? PLAĢIĀTISMS!

KRITISKA PIEEJA SATURAM INTERNETĀ

Kāpēc domāt pašam, ja to jau var atrast internetā? Plaģiātisms!

Pagājušā mācību gada laikā divi Stradiņa universitātes Eiropas studiju fakultātes 2. kursa studenti tika pieķerti plaģiātismā. Universitātes dome lēma par studentu tālāko studiju likteni - viens students tika cauri ar rektora rājienu, otram mācības universitātē ir beigušās. "Tas ir precedents, jo līdz šim nevienu neesam atskaitījuši par plaģiātismu," skaidro katedras vadītāja Ilga Kreituse. Atskaitīšana studentam nenāca bez brīdinājuma, jo jau iepriekš puisis bija ierakstīts īpašā fakultātes melnajā grāmatā. Viņš zinājis, ka par atkārtotu pieķeršanu draud izslēgšana. "Šis gadījums kalpos kā nopietns brīdinājums pārējiem studentiem," uzskata I.Kreituse. Aptaujājot vairākas augstskolas secināts, ka pēdējos gados augstākās izglītības mācību iestādes plaģiātisma jautājumam pievērsušās ar sevišķu rūpību. Izstrādātas dažādas metodes, lai to ierobežotu, un augstskolu nosodošā attieksme kļuvusi kategoriskāka. Sods par cita autora darba uzdošanu par savu pārsvarā ir - pirmajā reizē aizrādījums, atkārtotā - atskaitīšana. Vienīgi biznesa augstskolā Turība, konstatējot plaģiātu bakalaura vai maģistra darbā, liek studēt atkārtoti pēdējā kursā par pilnu mācību maksu.

Konkrētus skaitļus par eksmatrikulētajiem (atskaitītajiem) studentiem augstskolas vairās nosaukt. Turībā izveidota speciāla elektroniska datu bāze, kurā parādās izstrādāto darbu tēmas un vadītāja vārds. Ja kāds students vēlas rakstīt ko līdzīgu, viņam iesaka mainīt tematu. Zviedru tradīcijām bagātajā Rīgas Ekonomikas augstskolā (REA) plaģiātismu konstatēt vieglāk, jo darbi jāraksta angļu valodā, "tādēļ uzreiz var redzēt, kur beidzas studenta rakstības stils un sākas kāda akadēmiķa," stāsta augstskolas prorektore Diāna Pauna. Arī Latvijas Universitāte (LU) ir mēģinājusi samazināt plaģiātisma iespējas. "Izstrādāts jauns nolikums par gala pārbaudījumiem. Paredzēta lielāka materiālu publiskošana ar pieeju internetā, lai varētu labāk izkontrolēt, kādi darbi uzrakstīti un vai tie neparādās atkārtoti," skaidro LU prorektors Juris Krūmiņš.

Augstskolu un universitāšu pasniedzēju viedokļi par plaģiātismu:

Ilga Kreituse, Stradiņa universitātes Eiropas studiju fakultātes Politikas zinātnes katedras vadītāja: Studenta izslēgšanu no universitātes par plaģiātismu var uzskatīt par viņa akadēmiskās karjeras nāvi. Šis zīmogs viņam ies līdzī visu mūžu. Pret plaģiātismu jāsāk cīnīties pēc iespējas ātrāk, lai nerastos tādas situācijas kā pašlaik literatūrā, kad viens autors uzdod otra darbu par savu.

Aleksejs Naumovs, Latvijas Mākslas akadēmijas prorektors: Akadēmijā plaģiāts, vismaz radošajā darbā, ir praktiski neiespējams. Izstrādājot diplomdarbu, jau iepriekš notiek skates, kurās to redz pasniedzēji. Turklāt četru gadu laikā studentam jau ir izveidojies savs rokraksts, viņa vārds parādījies dažādās izstādēs.

Uģis Zālītis, Banku augstskolas rektora pienākumu izpildītājs: Mums ir profesionālas izvēles augstskola, tādēļ lielākā daļa diplomdarbu tematiski saistīti ar prakses vai pašreizējo darbavietu. Darbā tiek izstrādāti priekšlikumi, kā uzlabot konkrēto jomu, un tas nereti izmanto arī dzīvē. Atšķirībā no akadēmiskajām augstskolām diplomdarba lielākā daļa ir saistīta ar praksi, tādēļ arī plaģiātisma iespējamība ir mazāka.